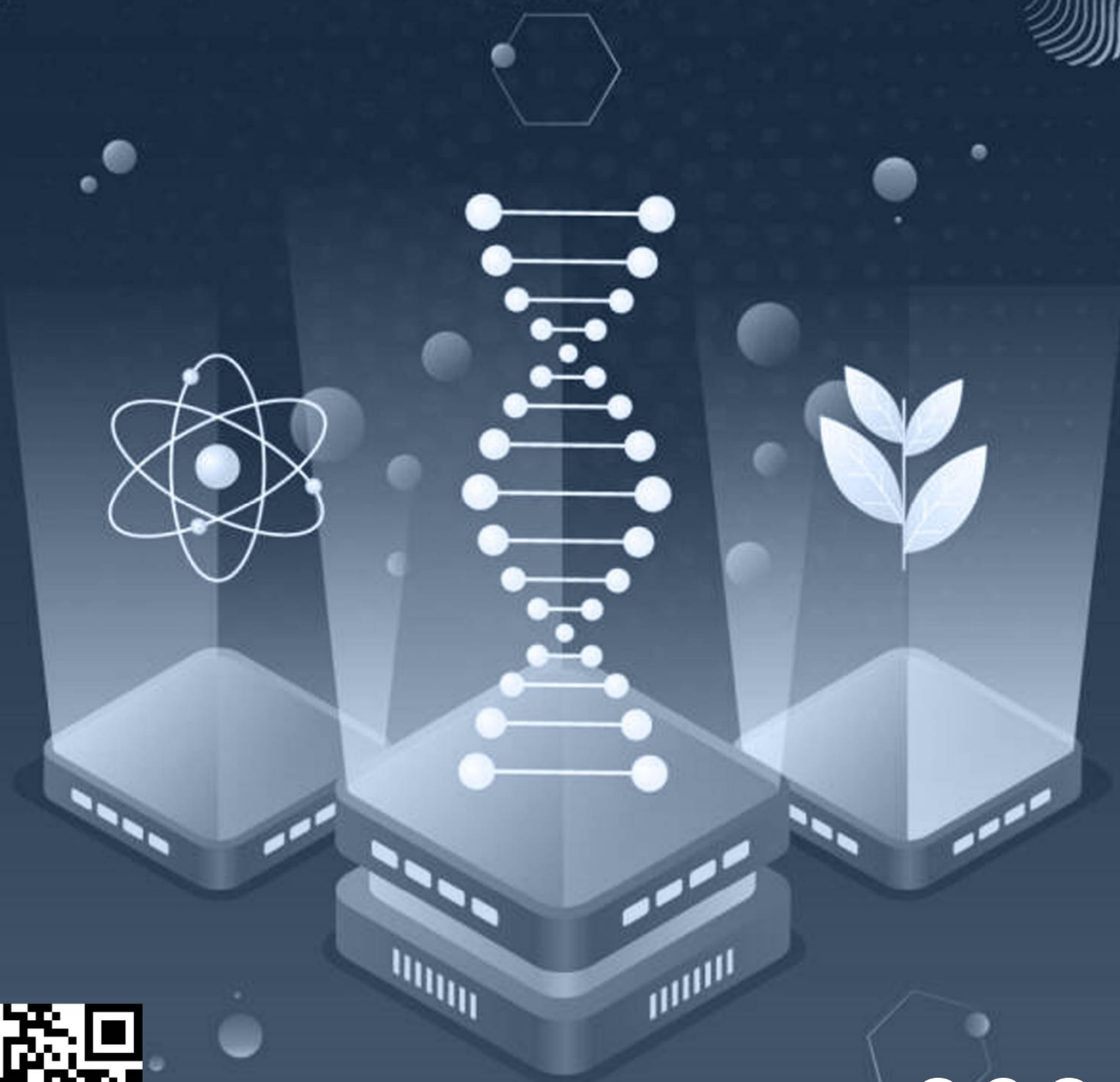

ISSN 2181-0000
Doi Journal 10.26739/2181-0000

JOURNAL OF MAMUN SCIENCE

Volume 4, Issue 8 **2026**

ISSN 2181-0000
Doi Journal 10.26739/2181-0000

«MA'MUN SCIENCE» JURNALI

4 JILD, 8 SON

ЖУРНАЛ «MAMUN SCIENCE»

TOM 4, HOMOEP 8

JOURNAL OF «MAMUN SCIENCE»

VOLUME 4, ISSUE 8

TOWKEHT-2026

«MA'MUN SCIENCE» JURNALI

ЖУРНАЛ «MA'MUN SCIENCE» | JOURNAL OF «MAMUN SCIENCE»

№8 (2026) DOI <http://dx.doi.org/10.26739/2181-0000-2026-8>

Бош муҳаррир: | Главный редактор:
Chief Editor:

Matyakubov Umidjon Raximovich
(i.f.d., prof.)

Бош муҳаррир ўринбосари: | Заместитель
главного редактора: | Deputy Chief Editor:

Xudoynazarov Egambergan Madrahimovich
(PhD., dots.)

TAHRIRIY MASLAHAT KENGASHI | EDITORIAL BOARD | РЕДАКЦИОННЫЙ СОВЕТ

FILOLOGIYA FANLARI

O'rozboyev Abdulla Durdibayevich

Filologiya fanlari doktori (DSc), professor

Axmedov Oybek Saporboyevich

Filologiya fanlari doktori (DSc), professor

O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti

Galiyeva Margarita Rafaelovna

Filologiya fanlari doktori (DSc), professor

O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti

Nasrullayeva Nafisa Zafarovna

Filologiya fanlari doktori (DSc), professor

Samarqand davlat chet tillari instituti

Cho'ponov Otanazar Otojovich

Filologiya fanlari doktori (DSc)

Urganch davlat universiteti

Yakubova Matluba Tajibayevna

Filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Ma'mun Universiteti NTM

Matnazarov Javlanbek Kabulovich

Filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Ma'mun Universiteti NTM

TARIX FANLARI

Anatoliy Sagdullayevich Sagdullayev

Tarix fanlari doktori, professor; akademik

O'zbekiston Respublikasi Fanlar

akademiyasining haqiqiy a'zosi

Ashirov Adhamjon Azimbayevich

Tarix fanlari doktori, professor,

O'zbekiston Respublikasi

Fanlar akademiyasi Tarix instituti.

Shaydurov Vladimir Nikolayevich

Tarix fanlari doktori, dotsent

Leningrad davlat universiteti Rossiya

Abdullayev Utkir Ismoilovich

Tarix fanlari doktori (DSc),

dotsent Urganch davlat universiteti

Matkarimova Sadoqat Maqsudovna

Tarix fanlari doktori (DSc), dotsent

Ma'mun Universiteti NTM

Abdullayev Timur Pulatovich

Tarix fanlari nomzodi, dotsent

Ma'mun Universiteti NTM

Abdalov Umidbek Matniyazovich

Tarix fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD),

Dotsent Ma'mun Universiteti NTM

Yunusxo'jayev Habibulla Zafar o'g'li

Tarix fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD),

Dotsent Ma'mun Universiteti NTM

PSIXOLOGIYA FANLARI

Shoumarov G'ayrat Baxromovich

Psixologiya fanlari doktori, professor; akademik

O'zbekiston Respublikasi

Fanlar akademiyasining haqiqiy a'zosi

Kryukova Tatyana Leonidovna

Psixologiya fanlari doktori, professor

Kostroma davlat universiteti Belorusiya

Karpinskiy Konstantin Viktorovich

Psixologiya fanlari doktori, professor

Grodno davlat universiteti Belorusiya

Urazbayeva Dilbar Abdullayevna

Psixologiya fanlari doktori (DSc), professor

Ma'mun Universiteti NTM

Jumaniyazova Nasiba Ramatillayevna

Psixologiya fanlari doktori (DSc), dotsent

Ma'mun Universiteti NTM

Nurullayeva Baxtigul Bobojonovna

Psixologiya fanlari nomzodi, dotsent Ma'mun

Universiteti NTM

IQTISODIYOT FANLARI

Ruzmetov Baxtiyar

Iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Ma'mun Universiteti NTM

Sherov Alisher Bakberganovich

Iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Ma'mun Universiteti NTM

Voronsova Yuliya Vladimirovna

Iqtisodiyot fanlari nomzodi

Moskva davlat boshqaruvi universiteti

Jabborov Umarbek Rustambekovich

Iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Ma'mun Universiteti NTM

Cho'ponov San'at Otanazarovich

Iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Ma'mun Universiteti NTM

Niyazmetov Islambek Masharipovich

Iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Ma'mun Universiteti NTM

PEDAGOGIKA VA FALSAFA FANLARI

Sardor Sharifzoda O'razboy Tabib o'g'li

Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa
doktori (PhD), professor

Ma'mun Universiteti NTM

Adilov Zafar Yunusovich

Falsafa fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Ma'mun Universiteti NTM

Boltayev Abdurahim Amanovich

Falsafa fanlari doktori, dotsent

Ma'mun Universiteti NTM

Zoirov Erkin Xalilovich

Falsafa fanlari doktori, dotsent

Buxoro davlat texnika universiteti

Nurullayeva Baxtigul Bobojonovna

Psixologiya fanlari nomzodi, dotsent Ma'mun
Universiteti NTM

TIBBIYOT FANLARI

Yuldashev Baxrom Sobirjanevich

Tibbiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Ma'mun Universiteti NTM

Abdullayev Ravshanbek Babajonovich

Tibbiyot fanlari doktori, professor

Toshkent tibbiyot akademiyasi Urganch filiali

Esamuratov Aybek Ibragimovich

Tibbiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Toshkent tibbiyot akademiyasi Urganch filiali

Samandarova Barno Sultonovna

Biologiya fanlari nomzodi, dotsent

Toshkent tibbiyot akademiyasi Urganch filiali

Tajiyeva Zebo Baxodirovna

Tibbiyot fanlari falsafa doktori (PhD)

Toshkent tibbiyot akademiyasi Urganch filiali

ILMIY JURNAL TEXNIK KOTIBI

Yunusxo'jayev Habibulla Zafar o'g'li

Ma'mun Universiteti NTM

Журнал включен в перечень ВАК национальных научных изданий, рекомендуемых для публикации
основных научных результатов диссертаций по медицинским наукам постановлением
№ 01-08/3068/17 от 27 сентября 2024 г.

Page Maker | Верстка | Саифаловчи: X. Mirzaxmedov

Контакт редакций журналов. www.tadqiqot.uz

ООО Тадqiqot город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.

Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz

Тел: (+998-94) 404-0000

Editorial staff of the journals of www.tadqiqot.uz

Tadqiqot LLC the city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.

Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz

Phone: (+998-94) 404-0000

TARIX

1.Sabirov Mansur Ruzmetovich.

IX–XII ASRLARDA XORAZMNING YEVROOSIYO SAVDOSIDAGI O‘RNI: TARIXIY VA ARXEOLGIK MANBALAR TAHLILI.....7

2.Xabibullo Xoji Muxammadyusuf Alisher o‘g‘li.

TURKISTONDA QIZLAR TA‘LIMINING INSTITUTSIONAL SHAKLLANISHI VA KUNDALIK AMALIYOTI.....11

3.Reyimbayeva Onaxon Ergash qizi.

XORAZM TAXYASINING QADIMGI DAVRLARDAN BUGUNGI KUNGACHA BO‘LGAN TARIXIY-ETNOLOGIK TARAQQIYOTI.....17

4.Abdalniyazova Moxira Davronbekovna.

XORAZM AHOLISINING HUNARMANDCHILIK AN‘ANALARI VA TRANSFORMATSIYASI (MISGARLIK HUNARI MISOLIDA).....23

5.G‘afurova Mahliyobonu Ulug‘bek qizi.

QADIMGI XORAZM VOHASI AHOLISINING JOYLASHISH XUSUSIYATLARI.....29

6.Tadjiyeva Feruza Jumabayevna.

1838-YILGI XIVA–ORENBURG YOZISHMALARIDA ELCHILIK MAQOMI VA SIYOSIY ISHONCH.....34

FILOLOGIYA

1.Raximova Nargiza Baxshullayevna.

QADIMGI INGLIZ EPIK MATNLARINI ANTROPOSENTRIK TALQIN QILISHNING LINGVISTIK XUSUSIYATLARI.....39

2.Niyozmetova Ro‘za Rejabboy qizi.

GID-TARJIMONLIK FAOLIYATIDA VERBAL-NOVERBAL VA LINGVOKULTUROLOGIK OMILLARNING MADANIYATLARARO MULOQOTDAGI O‘RNI.....44

IQTISOD

1.Ulug‘muradova Nodira Berdimuradovna.

KICHIK BIZNES SOHASIDA INSON KAPITALI VA MEHNAT MUNOSABATLARINI BAHOLASHNING USLUBIY YONDASHUVLARI VA KO‘RSATKICHLAR TIZIMI.....47

2.O‘sarov Abdulla Davronqulovich.

TURIZM SOHASI BARQAROR RIVOJLANISHINI DAVLAT TOMONIDAN TARTIBGA SOLISHNING TASHKILII-IQTISODIIY MEXANIZMI VA UNING TARKIBIIY ELEMENTLARI.....55

3.Raximov Matqurbon Ravshanbek O‘g‘li.

ENERGIYA SAMARADORLIGIDA YASHIL IQTISODIYOTGA O‘TISHNING STRATEGIK MEXANIZMLARI.....62

4.Raximbaev Musobek Komiljon o‘g‘li.

RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA OLIY TA‘LIM MUASSASALARIDA AKADEMIK JARAYONLARNI BOSHQARISHNING IQTISODIIY MOHIYATI VA ZARURATI.....67

5.Latipov Xursandbek Durdiboy o‘g‘li.

TASHQI SAVDO INFRATUZILMASINING XORIJ MAMLAKATLARI TAJRIBASI VA UNI
MINTAQA IQTISODIYOTIDA QO‘LLASH IMKONIYATLARI.....71

6.A.Sh.Kuliboyev.

TIBBIY XIZMATLAR BO‘YICHA MOLIYAVIY HISOBOT KO‘RSATKICHLARINING
REGRESSION TAHLILI.....76

PEDAGOGIKA

1.Matrizayeva To‘maris Jumamirat qizi.

BO‘LAJAK TARBIYACHILARDA BADIY TAFAKKURNI RIVOJLANTIRISHNING
PEDAGOGIK SHART-SHAROITLARI.....89

PSIXOLOGIYA

1.Shirinov Sardorbek Avazovich.

IJTIMOY TARMOQLARDAGI TAQQOSLASHNING YOSHLAR PSIXOLOGIK
FAROVONLIGIGA TA‘SIRI.....94

2.Raximova Mo‘minaxon Zokirjonovna.

KASBIY USTANOVKALARNI SHAKLLANTIRISH ORQALI ONGLI KASB TANLASHNI
RIVOJLANTIRISH STRATEGIYALARI.....98

Matrizayeva To'maris Jumamirat qizi

26-son KTIMTT

Email: matrizayevatomaris@gmail.com

Orcid:0009-0006-6873-9102

**BO'LAJAK TARBIYACHILARDA BADIY TAFAKKURNI RIVOJLANTIRISHNING
PEDAGOGIK SHART-SHAROITLARI**<http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.23194876>

Annotatsiya: Mazkur maqolada bo'lajak tarbiyachilarda badiiy tafakkurni rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari xalq og'zaki ijodi vositasida ta'lim jarayonini takomillashtirish nuqtayi nazaridan tahlil etilgan. Tadqiqotda badiiy tafakkur tushunchasining pedagogik mazmuni, uning bo'lajak tarbiyachining kasbiy tayyorgarligidagi o'rni hamda xalq og'zaki ijodining mazkur sifatni rivojlantirishdagi didaktik imkoniyatlari ochib berilgan. Xalq pedagogikasi manbalari, xususan, ertak, maqol, topishmoq, afsona, rivoyat va dostonlarning obrazlilik, ramziylik, assotsiativlik, emotsional-estetik ta'sir va ijodiy talqin imkoniyatlari badiiy tafakkurning tarkibiy jihatlarini rivojlantirishga xizmat qilishi asoslangan. Shuningdek, mazmuniy, metodik-texnologik, motivatsion, refleksiv va ijodiy-muhitga oid pedagogik shart-sharoitlar tizimlashtirilgan. Maqolada bo'lajak tarbiyachilarni tayyorlash jarayonida folklor materiallaridan reproduktiv emas, balki interpretativ va ijodiy faoliyat asosida foydalanish zarurligi asoslab berilgan.

Kalit so'zlar: badiiy tafakkur, folklor, obrazli tafakkur, ijodkorlik, estetik idrok, kreativlik, kasbiy tayyorgarlik

Аннотация: В данной статье педагогические условия развития художественного мышления у будущих воспитателей проанализированы с точки зрения совершенствования образовательного процесса посредством средств народного устного творчества. В исследовании раскрыты педагогическое содержание понятия художественного мышления, его роль в профессиональной подготовке будущего воспитателя, а также дидактические возможности народного устного творчества в развитии данного качества. Обосновано, что источники народной педагогики, в частности сказки, пословицы, загадки, легенды, предания и эпосы, благодаря возможностям образности, символичности, ассоциативности, эмоционально-эстетического воздействия и творческой интерпретации служат развитию структурных компонентов художественного мышления. Также систематизированы содержательные, методико-технологические, мотивационные, рефлексивные и творческо-средовые педагогические условия. В статье обоснована необходимость использования фольклорных материалов в процессе подготовки будущих воспитателей не репродуктивно, а на основе интерпретативной и творческой деятельности.

Ключевые слова: художественное мышление, фольклор, образное мышление, творчество, эстетическое восприятие, креативность, профессиональная подготовка.

Abstract: This article analyzes the pedagogical conditions for developing artistic thinking in future preschool educators through the use of folklore in the educational process. The study examines the pedagogical essence of artistic thinking, its role in the professional preparation of future educators, and the didactic potential of folklore in developing this quality. It is argued that fairy tales, proverbs, riddles, legends, narratives and epics, through imagery, symbolism, associative meaning, emotional-aesthetic influence and opportunities for creative interpretation, contribute to the development of the structural components of artistic thinking. The article systematizes content-related, methodological-technological, motivational, reflective and creative-environmental pedagogical conditions. The necessity of using folklore materials not only reproductively but also through interpretative and creative activities in the professional preparation of future educators is substantiated.

Keywords: artistic thinking, folklore, figurative, thinking, creativity, aesthetic perception, professional preparation.

Kirish

Bugungi kunda maktabgacha ta'lim tizimida tarbiyachilarga qo'yiladigan talablar ortib bormoqda. Zamonaviy tarbiyachi pedagogik bilim va ko'nikmalar bilan birga, ijodiy va estetik qobiliyatlarga ham ega bo'lishi kerak. Chunki maktabgacha yoshdagi bolalarning tasavvuri, nutqi, fikrlashi va ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishda tarbiyachining ijodkorligi muhim ahamiyatga ega.

UNESCOning 2024-yilda e'lon qilingan Madaniyat va san'at ta'limi bo'yicha Framework hujjatida san'at va madaniyatni ta'lim jarayoniga kiritish bolalarda ijodkorlik, tanqidiy fikrlash, empatiya va ijtimoiy-emotsional ko'nikmalarni rivojlantirishga yordam berishi ta'kidlangan [1]. Shu sababli bo'lajak tarbiyachilarni tayyorlash jarayonida ularning badiiy-estetik qobiliyatlarini rivojlantirish muhim vazifalardan biri hisoblanadi.

Maktabgacha ta'lim sifatini oshirishda pedagoglarning kasbiy tayyorgarligi ham muhim o'rin tutadi. UNESCO hisobotlarida erta bolalik ta'limi sifatini ta'minlashda pedagoglarni yaxshi tayyorlash va ularning kasbiy salohiyatini rivojlantirish zarurligi qayd etilgan [2].

O'zbekistonda ham maktabgacha ta'lim tizimini rivojlantirish va pedagog kadrlar tayyorlashga katta e'tibor berilmoqda. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 26-maydagi PF-79-son Farmonida maktabgacha va maktab ta'limi tizimini takomillashtirish, ta'lim va tarbiya jarayonlarining uzviyligini ta'minlash bilan bog'liq vazifalar belgilangan [3].

Bu jarayonda xalq og'zaki ijodi muhim pedagogik vosita bo'lib xizmat qiladi. Ertak, maqol, topishmoq, afsona, rivoyat va doston kabi folklor namunalar xalqning hayotiy tajribasi, axloqiy qarashlari va estetik qadriyatlarini aks ettiradi. M.J. Mutalipovanning tadqiqotlarida ham xalq pedagogikasi va milliy merosdan ta'lim-tarbiya jarayonida foydalanishning ahamiyati ko'rsatib berilgan [4].

Badiiy tafakkur bo'lajak tarbiyachining kasbiy tayyorgarligida muhim o'rin tutadi. U voqelikni obrazli idrok etish, badiiy mazmunni tushunish, unga baho berish va ijodiy yechimlar topishda namoyon bo'ladi. Shu sababli bo'lajak tarbiyachilarda badiiy tafakkurni rivojlantirish ularning kelajakdagi pedagogik faoliyatiga tayyorgarligining muhim qismidir.

Biroq xalq og'zaki ijodidan foydalanishning o'zi badiiy tafakkurni rivojlantirish uchun yetarli emas. Buning uchun folklor namunalarini ta'lim jarayoniga to'g'ri kiritish, samarali metodlardan foydalanish, talabalarining ijodiy faolligini oshirish va mustaqil fikrlashiga imkon yaratish zarur.

Shundan kelib chiqib, mazkur tadqiqotning asosiy muammosi xalq og'zaki ijodi vositasida bo'lajak tarbiyachilarda badiiy tafakkurni rivojlantirish uchun zarur pedagogik shart-sharoitlarni aniqlashdan iborat. Tadqiqot maqsadi – xalq og'zaki ijodi vositasida bo'lajak tarbiyachilarda badiiy tafakkurni rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlarini nazariy jihatdan asoslash orqali oliy ta'lim muassasalarida bo'lajak tarbiyachilarni kasbiy tayyorlash jarayoni tashkil etishdan iborat.

Metodologiyasi

Tadqiqot jarayonida ilmiylik, tizimlilik va obyektivlik tamoyillariga amal qilindi. Tadqiqot obyekti sifatida oliy ta'lim muassasalarida bo'lajak tarbiyachilarni kasbiy tayyorlash jarayoni

tanlandi. Tadqiqot predmeti – xalq og‘zaki ijodi vositasida bo‘lajak tarbiyachilarda badiiy tafakkurni rivojlantirishning mazmuni, shakllari, metodlari va pedagogik shart-sharoitlari tashkil etdi.

Ishni bajarishda pedagogik va psixologik adabiyotlarni nazariy tahlil qilish, qiyosiy tahlil, tizimlashtirish, umumlashtirish, pedagogik kuzatish hamda ilmiy-metodik manbalarni o‘rganish metodlaridan foydalanildi. Badiiy tafakkurning pedagogik mohiyati quyidagi tarkibiy komponentlar asosida o‘rganildi:

- obrazlilik – voqelikni aniq tushunchalar bilan bir qatorda obraz va timsollar orqali idrok etish;
- assotsiativlik – turli obraz, hodisa va tushunchalar o‘rtasida mazmuniy bog‘lanishlar hosil qilish;
- emotsional-estetiklik – badiiy hodisaga hissiy munosabat bildirish va uning estetik qiymatini anglash;
- interpretativlik – badiiy matn mazmunini mustaqil talqin qilish;
- ijodiylik – mavjud obraz va syujetlardan foydalanib yangi g‘oya, vaziyat yoki badiiy yechim yaratish;
- refleksivlik – o‘zining badiiy idroki va ijodiy faoliyatini tahlil qila olish.

Natijalar

Nazariy tahlillar va empirik kuzatishlar natijasida bo‘lajak tarbiyachilarda badiiy tafakkurni rivojlantirishga xizmat qiluvchi quyidagi beshta asosiy pedagogik shart-sharoit tizimlashtirildi:

1. Mazmuniy shart-sharoit: Folklor materiallari ta‘lim mazmuniga tizimli ravishda kiritilib, ularning badiiy-estetik, pedagogik va milliy-madaniy imkoniyatlari ochib berilishi zarur. Ertak, maqol, topishmoq, afsona, rivoyat va dostonlar oddiy axborot sifatida emas, balki didaktik resurs sifatida integratsiya qilinadi.
2. Motivatsion shart-sharoit: Talabalarning folklor materiallari bilan ishlashga qiziqishini oshirish va mustaqil ijodiy faoliyatga ichki ehtiyojini shakllantirish talab etiladi. Reproductiv topshiriqlar o‘rniga ochiq turdagi muammoli savollardan foydalaniladi [5].
3. Metodik-texnologik shart-sharoit: Reproductiv metodlardan tashqari muammoli, interaktiv, loyihaviy, rolli va ijodiy metodlardan (sahnalashtirish, klaster, aqliy hujum, pedagogik vaziyat modellashtirish) tizimli foydalanish lozim.
4. Ijodiy-muhit shart-sharoiti: Talaba o‘zining badiiy talqini va ijodiy g‘oyalarni erkin ifoda eta oladigan, xatoni rivojlanish imkoniyati sifatida qabul qiladigan psixologik-pedagogik muhit yaratilishi kerak [1].
5. Refleksiv shart-sharoit: Talabaning o‘z badiiy-idroki, ijodiy faoliyati va pedagogik qarorlarini muntazam tahlil qilishi ta‘minlanishi lozim.

Aniqlangan shart-sharoitlar o‘zaro bog‘liq holda amalga oshirilishi lozim. Ularning izchil qo‘llanilishi quyidagi pedagogik jarayonni shakllantiradi:

Folklor materiali – badiiy idrok – obrazli tahlil – ijodiy interpretatsiya – pedagogik modellashtirish – mustaqil ijodiy mahsulot – refleksiya.

Mazkur ketma-ketlik folklor materialini o‘zlashtirishdan boshlab, uni mustaqil ijodiy va pedagogik faoliyatda qo‘llashgacha bo‘lgan jarayonni ifodalaydi.

Muhokama

Mavjud ilmiy-metodik manbalarni tahlil qilish shuni ko‘rsatadiki, xalq og‘zaki ijodi maktabgacha ta‘limda asosan axloqiy tarbiya, milliy qadriyatlarni shakllantirish va bolalarning nutqiy rivojlanishi bilan bog‘liq holda tadqiq etilmoqda. Masalan, so‘nggi tadqiqotlarda ertak, maqol, qo‘shiq, afsona va dostonlarning maktabgacha yoshdagi bolalarning emotsional-intellektual rivojlanishi hamda milliy o‘zlikni anglashiga ta‘siri tahlil qilingan [6]. Shuningdek, folklor hikoyalari va matallarni interaktiv ta‘lim texnologiyalari bilan uyg‘unlashtirish bolalarning ijodiy tafakkurini rivojlantirish imkoniyatiga ega ekanligi qayd etilmoqda [7].

Biroq mazkur yondashuvni bo‘lajak tarbiyachilarning kasbiy tayyorgarligi bilan bog‘lash, ya‘ni avvalo tarbiyachining o‘zida badiiy tafakkur va folklor bilan ishlash kompetensiyasini rivojlantirish masalasi alohida pedagogik muammo sifatida qaralishi lozim. Bu fikr zamonaviy

xalqaro yondashuvlar bilan ham uyg'unlashadi. UNESCO madaniyat va san'at ta'limini barcha ta'lim bosqichlariga, jumladan, erta bolalik ta'limiga integratsiya qilishni, pedagoglar tayyorgarligida esa madaniyat va san'at bilan ishlash kompetensiyalarini kuchaytirishni tavsiya etadi [9].

Shuningdek, 2026-yilda chop etilgan maktabgacha ta'lim pedagoglarini tayyorlashga oid xalqaro tadqiqotlarda ham badiiy ijodkorlikni rivojlantirish bo'lajak maktabgacha ta'lim pedagoglarining badiiy tafakkuri, estetik sezgirliigi va bolalar bilan san'atga oid faoliyatni tashkil etish kompetensiyasi bilan bog'lanishi ko'rsatilgan [8]. Shu asosda aytish mumkinki, bo'lajak tarbiyachilarda badiiy tafakkurni rivojlantirishni faqat san'atga oid fanlarning vazifasi sifatida ko'rish tor yondashuv bo'lib, u pedagogik tayyorgarlikning turli komponentlarini birlashtiruvchi kompleks jarayon sifatida tashkil etilishi zarur.

Xulosa

Bo'lajak tarbiyachilarda badiiy tafakkurni rivojlantirish zamonaviy maktabgacha ta'lim uchun muhim kasbiy-pedagogik vazifalardan biridir [10]. Badiiy tafakkur tarbiyachining bolalar bilan badiiy-estetik faoliyatni tashkil etishi, folklor materiallarini yosh xususiyatlariga moslashtirishi, ijodiy pedagogik vaziyatlar yaratishi va bolalarning tasavvur hamda ijodkorligini rag'batlantirishiga xizmat qiladi.

Tadqiqot natijalari xalq og'zaki ijodi badiiy tafakkurni rivojlantirish uchun mazmunan boy va milliy-madaniy jihatdan muhim pedagogik vosita ekanligini ko'rsatdi. Ertak, maqol, topishmoq, afsona, rivoyat va dostonlarning obrazlilik, ramziylik, emotsional-estetik ta'sir hamda ijodiy talqin imkoniyatlari bo'lajak tarbiyachilarning badiiy tafakkurini shakllantirishda samarali qo'llanishi mumkin.

Biroq folklor materiallarining o'zi badiiy tafakkur rivojlanishini avtomatik tarzda ta'minlamaydi. Buning uchun ta'lim mazmunining maqsadli tashkil etilishi, talabaning motivatsion faolligi, ijodiy va interaktiv metodlarning qo'llanilishi, erkin ijodiy muhitning yaratilishi hamda refleksiv faoliyatning yo'lga qo'yilishi zarur.

Shu jihatdan bo'lajak tarbiyachilarda badiiy tafakkurni rivojlantirishning samarali pedagogik modeli folklor material – badiiy idrok – obrazli tahlil – ijodiy interpretatsiya – pedagogik modellashtirish – ijodiy mahsulot – refleksiya izchilligiga asoslanishi maqsadga muvofiq.

Kelgusidagi tadqiqotlarda mazkur pedagogik shart-sharoitlarning samaradorligini tajribasinoz ishlari orqali aniqlash, badiiy tafakkurning mezonlari va ko'rsatkichlarini ishlab chiqish hamda uning rivojlanish darajalarini diagnostika qilish muhim ilmiy vazifa sifatida belgilanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. UNESCO. UNESCO Framework for Culture and Arts Education. – Paris: UNESCO, 2024. – 44 p.
2. UNESCO. Education starts early: Progress, challenges and opportunities. – Paris: UNESCO, 2022.
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti. Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi hamda uning tizimidagi tashkilotlar faoliyatini samarali tashkil etish chora-tadbirlari to'g'risida: 2023-yil 26-maydagi PF-79-son Farmon.
4. Mutalipova M.J. Xalq pedagogikasi: o'quv qo'llanma. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2015. – 160 b. ISBN 978-9943-998-15-5.
5. Xodjayev B.X. Umumiy pedagogika nazariyasi va amaliyoti: darslik. – Toshkent: Sano-standart, 2017. – 416 b. ISBN 978-9943-5002-3-5.
6. Tog'ayeva M., Kadirova Sh. Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida xalq og'zaki ijodi vositalaridan (ertak, maqol, qo'shiq, afsona, doston va boshqalar) foydalanishning nazariy asoslari, xalqaro va milliy tajribasi // Maktabgacha va maktab ta'limi jurnali. – 2026. – DOI: 10.5281/zenodo.19810293.

7. Azimova N. Matallar va folklor hikoyalari: maktabgacha ta'lim tashkilotlarida interaktiv dars texnologiyalari // Maktabgacha va maktab ta'limi jurnali. – 2026. – 4-jild, 3-son. – DOI: 10.5281/zenodo.19215463.
8. Nguyen T.T.M. Current situation and solutions to enhancing artistic creativity skills in preschool teacher training at Dong Thap University // Dong Thap University Journal of Science. – 2026. – DOI: 10.52714/dthu.sch.3004.1861.
9. UNESCO, UNICEF. Global Report on Early Childhood Care and Education: The Right to a Strong Foundation. – Paris/New York, 2024. – s ISBN 978-92-3-100690-6.
10. Saidova D.B. Bo'lajak tarbiyachilarning kasbiy ijodkorligini rivojlantirishda raqamli texnologiyalardan foydalanishning pedagogik shart-sharoitlari // Journal of Universal Science Research. – 2025. – Vol. 3, Issue 6. – B. 42–48. DOI: 10.5281/zenodo.15664414.

«MA'MUN SCIENCE» JURNALI

ЖУРНАЛ «MAMUN SCIENCE» JOURNAL OF «MAMUN SCIENCE»

Maqolani tayorlashda qo'yiladigan talablar:

1. Maqola o'zbek, ingliz va rus tillarida minimal 6 sahifadan iborat bo'lib, Microsoft Word dasturida Times New Roman shriftida 12 kegl, 1 satr oralig'ida, sahifalar barcha tomondan 2 sm qoldirilgan holda bo'lishi shart.
2. Satr boshi - 1,25 sm bo'lib, satrlarni eniga to'g'irlash, so'zlarni boshqa qatarga ko'chirish avtomatik tarzda bo'lishi lozim.
3. Birinchi qator o'ng tomondan muallifning familiyasi, ismi va otasining ismi, ikkinchi qatorda muallifning ish joyi, lavozimi, ilmiy darajasi va unvoni, e-mail va telefon raqami, uchinchi qatorda sahifaning o'rtasida bosh va qalin harflar bilan maqolaning nomi yoziladi. Ushbu ma'lumotlar o'zbek, ingliz va rus tillarda berilishi lozim.
4. Keyingi qatordan o'zbek, ingliz va rus tillarida 60 so'zdan iborat annotatsiya beriladi.
5. Keyingi qatordan 7-10 ta o'zbek, ingliz va rus tillarida kalit so'zlar beriladi.
6. Keyingi qatordan asosiy matn boshlanadi va maqola 4 qismdan iborat bo'ladi: Mavzuning dolzarbligi. Metodlar va o'rganilganlik darajasi. Tadqiqot natijalari. Xulosa.
7. Maqolalar ilmiy ahamiyatga ega bo'lib, ulardagi fakt va fikrlar asoslangan hamda mustaqil ma'no kasb etishi lozim, plagiat holati taqiqlanadi. Muallif foydalanilgan adabiyotlarni aniq ko'rsatishi, olingan iqtiboslarning aniq manbalarini keltirishi lozim.
8. Web of science hamda Scopus tizimidagi jurnallardan iqtiboslar olish maqsadga muvofiqdir.
9. Iqtiboslar matn ichida [1, 25] beriladi. Adabiyotlarning to'liq ro'yxati asosiy matndan so'ng alifbo tartibida ko'rsatilishi lozim.

Требования к оформлению научной статьи:

1. Статьи должны содержать 6 страниц, в формате Times New Roman на Microsoft Word, 12 кегль, 1 см, со всех сторон 2 см.
2. Начала абзаца - 1,25 см, формировать строки по ширине, перенос слов в другой ряд должен быть в автоматическом порядке.
3. В первой строке от правой стороны Ф.И.О. автора, во второй строке место работы, должность, ученая степень и ученое звание, e-mail и номер телефона, в третьей строке по центру страницы прописными буквами жирным шрифтом название статьи. Эта информация должна быть предоставлена на узбекском, английском и русском языках.
4. В следующей строке аннотация из 60 слов на трех языках: узбекский, английский и русский.
5. Со следующей строки ключевые слова 7-10.
6. Далее начинается основной текст. новой текст начинается со следующей строки, и статья состоит из 4 частей: актуальность темы, методы и уровень исследования, результаты исследования, заключение.
7. Статьи должны иметь научное значение, факты и идеи должны быть обоснованными и избежать плагиатства. Автор должен точно указать использованную литературу и ссылку на источники, при помощи которых он выразил свое мнение.
8. Сноски или ссылки должен быть взяты из Web of science, а также системы журналов Scopus.
9. Цитирование приводится в тексте [1, 25] Полный список литературы должен быть указан после основного текста, а алфавитном порядке.

Requirements of the articles submitted:

1. Articles should be at least 6 pages, in Times New Roman, 12 pt., 1 inter.
2. The line head should be 1,25 cm, line spacing, and the words should be automatically moved.
3. The author's full name should be on the first line from the right; the author's place of work, position, academic degree, and academic rank, email address, and phone number should be on the second line; the article title should be centered in bold, capital letters, on the third line. This information should be provided in Uzbek, English, and Russian.
4. An annotation of 60 words in the next line in three languages.
5. Key words from the next row in three languages 7-10.
6. The next line begins with the main text. The main text begins on the next line, and the article consists of four parts: the relevance of the topic, the methods and level of research, the results, and the conclusion.
7. Articles must be of scientific importance and facts and opinions in the article should be well-grounded and have an independent meaning, and they must be free of plagiarism. The author must clearly demonstrate the literature used in his or her opinion, and provide the exact sources of the extracts.
8. Quotes should be from "Web of science" and "Scopus" journals.
9. A complete list of publications should be followed in alphabetical order after the main text. Seals and references should be in the main text [1, 25].